

Sygn. akt V U 1085/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 marca 2018 r.

Sąd Okręgowy w Kaliszu V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie :

Przewodniczący SSO Marzena Głuchowska

Protokolant st. sekr. sądowy Barbara Wypych

po rozpoznaniu w dniu 20 marca 2018 r. w Kaliszu

odwołania S. K. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Usługowe (...)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

z dnia 25 września 2017 r.

Nr (...) dot. M. B.

Nr (...) dot. Ł. K.

Nr (...) dot. J. M.

Nr (...) dot. K. N.

w sprawie S. K. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Usługowe (...)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

przy udziale zainteresowanej E. K. prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą Przedsiębiorstwo Usługowo-Handlowe (...)

o ustalenie ubezpieczenia dot. M. B., Ł. K., J. M. i K. N.

1. Zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. z dnia 25 września 2017 r. znak (...) w ten sposób, że ustala, iż M. B. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym w okresach od dnia 11.05.2015 r. do dnia 29.05.2015 r., od dnia 01.06.2015 r. do dnia 31.12.2015 r. oraz od dnia 04.01.2016 r. do dnia 30.06.2016 r. u płatnika składek Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Usługowe (...) S. K.,

2. Zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. z dnia 25 września 2017 r. znak (...) w ten sposób, że ustala, iż Ł. K. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym w okresach od dnia 11.05.2015 r. do dnia 29.05.2015 r., od dnia 01.06.2015 r. do dnia 31.12.2015 r. oraz od dnia 04.01.2016 r. do dnia 29.07.2016 r. u płatnika składek Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Usługowe (...) S. K.,

3. Zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. z dnia 25 września 2017 r. znak (...) w ten sposób, że ustala, iż J. M. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym w okresach od dnia 11.05.2015 r. do dnia 29.05.2015 r., od dnia 01.06.2015 r. do dnia

31.12.2015 r. oraz od dnia 04.01.2016 r. do dnia 31.12.2016 r. u płatnika składek Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Uslugowe (...) S. K.,

4. Zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. z dnia 25 września 2017 r. znak (...) w ten sposób, że ustala, iż K. N. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym w okresach od dnia 11.05.2015 r. do dnia 29.05.2015 r., od dnia 01.06.2015 r. do dnia 31.12.2015 r., od dnia 04.01.2016 r. do dnia 30.06.2016 r. oraz od dnia 01.09.2016 r. do dnia 31.12.2016 r. u płatnika składek Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Uslugowe (...) S. K.,

5. Zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. na rzecz S. K. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Uslugowe (...) kwotę 4200,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

SSO Marzena Głuchowska

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 25.09.2017 r. numer (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych w O. stwierdził, że **M. B.** podlega ubezpieczeniu społecznemu u płatnika składek PPU (...) S. K. w okresach od 11.05.2015 r. do 29.05.2015 r., od 01.06.2015 r. do 31.12.2015 r., od 04.01.2016 r. do 30.06.2016 r. jako pracownik w związku z wykonywaniem pracy w ramach umów cywilno-prawnych zawartych z P.U.H. (...) na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy, ze wskazaną podstawą wymiaru składek.

Decyzją z dnia 25.09.2017 r. numer (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych w O. stwierdził, że **Ł. K.** podlega ubezpieczeniu społecznemu u płatnika składek PPU (...) S. K. w okresach od 11.05.2015 r. do 29.05.2015 r., od 01.06.2015 r. do 31.12.2015 r., od 04.01.2016 r. do 29.07.2016 r. r. jako pracownik w związku z wykonywaniem pracy w ramach umów cywilno-prawnych zawartych z P.U.H. (...) na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy, ze wskazaną podstawą wymiaru składek.

Decyzją z dnia 25.09.2017 r. numer (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych w O. stwierdził, że **J. M.** podlega ubezpieczeniu społecznemu u płatnika składek PPU (...) S. K. w okresach od 11.05.2015 r. do 29.05.2015 r., od 01.06.2015 r. do 31.12.2015 r., od 04.01.2016 r. do 31.12.2016 r. r. jako pracownik w związku z wykonywaniem pracy w ramach umów cywilno-prawnych zawartych z P.U.H. (...) na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy, ze wskazaną podstawą wymiaru składek.

Decyzją z dnia 25.09.2017 r. numer (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych w O. stwierdził, że **K. N.** podlega ubezpieczeniu społecznemu u płatnika składek PPU (...) S. K. w okresach od 11.05.2015 r. do 29.05.2015 r., od 01.06.2015 r. do 31.12.2015 r., od 04.01.2016 r. do 30.06.2016 r. oraz od dnia 01.09.2016 r. do dnia 31.12.2016 r. jako pracownik w związku z wykonywaniem pracy w ramach umów cywilno-prawnych zawartych z P.U.H. (...) na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy, ze wskazaną podstawą wymiaru składek.

Od powyższych decyzji odwołanie złożył S. K. prowadzący działalność gospodarczą pod firmą Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Uslugowe (...) w G. gm. B., domagając się jej zmiany i ustalenia, że M. B., Ł. K., J. M., K. N. nie podlegają obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym i zdrowotnemu w okresach wskazanych w decyzjach w PPU (...) S. K. w związku ze świadczeniem pracy na podstawie umów cywilno-prawnych zawartych z PUH (...)E. K.. Skarżący zarzucił, iż organ rentowy nie powinien potraktować odrębnego podmiotu gospodarczego – osoby pracującej dla innego podmiotu prowadzącego działalność gospodarczą jako pracownika odwołującego w myśl art. 8 ust 2 a ustawy systemowej, oraz iż ogranicza to swobodę działalności gospodarczej.

Sąd zawiadomił o możliwości wstąpienia do sprawy jako zainteresowaną E. K., która przystąpiła do sprawy, natomiast M. B., Ł. K., J. M., K. N. Sąd traktował jako stronę.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania.

Sąd ustalił co następuje:

Przedsiębiorstwo Produkcyjno- Usługowe (...) wskazane jest jako firma działająca od 01.10.1994 r. w obszarze produkcji konstrukcji metalowych i ich części, krat pomostowych. Posiada NIP (...) oraz regon (...). Jako adres głównego wykonywania działalności wskazano: G. (...) gm. B.. Firma dysponuje halą produkcyjną, parkiem maszynowym – spawarki, gilotyny. Firma zatrudnia około 20 osób, zatrudnionych na podstawie umów o pracę. Pracownicy pracują w systemie jednozmianowym, zarabiają około 2500-3000 zł miesięcznie. Roczny obrót firmy to około 6 mln. zł.

(dowód: zeznania S. K.)

Przedsiębiorstwo Usługowo-Handlowe (...) wskazane jest jako prowadzące działalność gospodarczą od dnia 01.05.2015 r. do 31.05.2017 r. Posiadało NIP (...) i Regon (...). Jako przedmiot działalności wskazano obróbkę mechaniczną elementów metalowych, a jako miejsce wykonywania działalności G. (...) gm. B.. E. K. w okresie od 01.05.2003 r. do 30.04.2015 r. miała tytuł ubezpieczenia jako osoba współpracująca z mężem S. K.. Będąc osobą współpracującą z mężem, E. K. zajmowała się sprawami kadrowymi jego firmy, częściowo prowadziła sprawy księgowe, sprawy związane z systemami jakości oraz sprawy związane z dokumentami do ZUS.

M. B., Ł. K., J. M., K. N. w spornym okresie zatrudnieni byli jako pracownicy firmy (...). M. B. zatrudniony był jako ślusarz oraz brygadzysta pracujący i nadzorujący pracę innych pracowników. Ł. K., J. M., K. N. zatrudnieni byli jako ślusarze. Z osób objętych niniejszą sprawą, Ł. K. nie pracuje już u S. K.. Pozostałe osoby od kilku, kilkunastu lat są pracownikami S. K..

Jednocześnie wymienione osoby sporządziły umowy cywilno-prawne z E. K.. M. B., Ł. K., J. M., K. N. w ramach zawartych umów zleceń mieli wykonywać kraty metalowe, stopnie metalowe. Pracę tę wykonywali po godzinach pracy u S. K., na hali S. K., przy wykorzystaniu częściowo jego sprzętu. E. K. rozliczała się z firmą męża fakturami za wynajem hali oraz wykorzystywanie sprzętu. Towar do produkcji E. K. kupowała sama, w różnych firmach, czasami także takich z jakich korzystała firma jej męża. Firma (...) miała własny program magazynowy i rozliczała ściśle swój materiał do produkcji z materiałem firmy męża. E. K. sama sprzedawała swoje produkty, korzystała z transportu kurierów dla dostarczania towaru klientom. Zapłata za wykonane produkty wpływała na konta firmy (...). E. K. z tych kont dokonywała wydatków. Zamówienia E. K. pozyskiwała z Internetu. Miała własnych klientów. Przez krótki okres działalności E. K. korzystała także z zamówień od klientów, którzy byli klientami jej męża. Obrót firmy (...) był rzędu 700000 zł w roku 2015, podobnie w roku 2016. E. K. planowała wraz z mężem zakup nieruchomości w pobliżu siedziby firmy męża i postawienie nowej hali, dla własnej firmy. Stanął temu na przeszkodzie plan zagospodarowania przestrzennego. E. K. zakupiła wózek widłowy i inne urządzenia dla swojej firmy. E. K. zaproponowała pracownikom męża, iż mogą dodatkowo zarobić wykonując zlecenia dla jej firmy. Niektóre osoby wyraziły na powyższe zgodę. Praca organizowana była w zależności od pozyskanych przez E. K. zleceń, w niektóre dni, w godzinach dogodnych dla osób pracujących, popołudniami, czasami w soboty. Osoby wykonujące pracę uzyskiwały z tego tytułu wynagrodzenie w różnych kwotach, około 1000 zł miesięcznie, czasami mniej, czasami więcej. Osoby wykonujące pracę wiedziały, iż przychody z tytułu dodatkowej pracy nie są oskładkowane.

E. K. w okresie prowadzenia swojej firmy korzystała z pomieszczenia biurowego, w którym miała swój komputer, część pracy wykonywała w domu. Dla firmy męża E. K., w okresie prowadzenia własnej firmy, wykonywała także czynności związane z obsługą dokumentacji ZUS i częściowo związane z obliczaniem wynagrodzeń pracowników. E. K. zakończyła działalność gospodarczą w maju 2017 r. wobec braku chętnych do pracy. Pracuje obecnie na podstawie stosunku pracy w innej firmie, nie związanej z firmą męża.

(dowód: zeznania E. K., zeznania M. B., K. N., S. K.)

Kwoty składek na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne, Fundusz Pracy od osiągniętych przychodów z tytułu umów cywilno-prawnych wyniosły: co do K. N. – 13514,00 zł, J. M. – 12055,00 zł, co do Ł. K. – 8220,00 zł, co do M. B. – 10082,00 zł. Powyższe wyliczenia organu rentowego są niesporne w niniejszej sprawie, nie kwestionowane przez odwołującego.

(dowód: wykazy dotyczące przychodów z umowy o świadczenie usług zdrowotnych, wykaz ZUS ustalonych podstaw wymiaru składek dla danego pracownika)

Świadczona przez K. N., J. M., Ł. K., M. B. praca w ramach umowy o świadczenie usług wykonywana była na rzecz firmy (...). Pracodawca wymienionych osób S. K. nie był faktycznym odbiorcą usług wykonywanych przez jego pracowników w ramach umów o świadczenie usług zawartych z firmą (...).

(dowód: zestawienie różnic składek dokonane przez organ rentowy, informacje organu rentowego)

Sąd zważył co następuje.

Pracodawca zobowiązany jest do opłacania składek na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne oraz Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za pracowników. Powyższe wynika z art. 6 ustawy z dnia 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 121) i art. 32 tej samej ustawy co do składek na ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy oraz Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych. Pracodawca obowiązany jest opłacać składki za osoby wykonujące pracę w ramach stosunku pracy.

Spór w niniejszej sprawie sprowadza się do tego, czy przychody uzyskiwane przez do M. B., Ł. K., J. M., K. N. z tytułu wykonywania umów cywilnoprawnych zawartych z firmą (...), stanowią podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, których płatnikiem jest pracodawca - Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Usługowe (...).

Wskazani w uzasadnieniu pracownicy Przedsiębiorstwa Produkcyjno- Usługowego (...): M. B., Ł. K., J. M., K. N., wykonywali pracę w ramach stosunku pracy na rzecz jego firmy oraz pracę na podstawie umów cywilnoprawnych na rzecz Przedsiębiorstwa Usługowo-Handlowego (...).

Zgodnie z art. 9 ust 1 cytowanej ustawy osoby, o których mowa w art. 6 ust 1 punkt 1,3,10,18a,20,21 (a więc także pracownicy), spełniające jednocześnie warunki do objęcia obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnymi i rentowymi z innych tytułów, są obejmowane ubezpieczeniami tylko ze stosunku pracy, umowy agencyjnej, umowy zlecenia, jeżeli taką umowę zawarły ze swoim pracodawcą lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonują pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostają w stosunku pracy.

W przypadku zbiegu podstaw ubezpieczenia: stosunku pracy i umowy zlecenia, stosunek pracy wyprzedza inny tytuł. Umowa zlecenia stanowi tytuł ubezpieczenia, gdy występuje jako jedyny tytuł tego ubezpieczenia. Działalność gospodarcza stanowi tytuł ubezpieczenia, z tym że wyprzedza je tytuł w postaci stosunku pracy (z zastrzeżeniami nie istotnymi w niniejszej sprawie).

Definicję pracownika dla potrzeb systemu ubezpieczeń społecznych zawarto w art. 8 ust 1 i 2a cyt. ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. W myśl art. 8 ust 2a za pracownika uważa się, oprócz osoby pozostającej w stosunku pracy, także osobę wykonującą pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem Cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia albo umowy o dzieło, jeżeli umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy, lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy. Regulacja powyższa miała zapobiegać zmniejszaniu przez pracodawców swoich obciążeń na rzecz ZUS poprzez zawieranie z pracownikami umów o pracę i umów zlecenia lub innych umów o świadczenie usług.

Kwestią interpretacji art. 8 ust 2 a ustawy systemowej zajął się Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 02.09.2009 r. II UZP 6/09. Stwierdził w niej, iż pracodawca, którego pracownik wykonuje na jego rzecz pracę w ramach umowy o dzieło zawartą z osobą trzecią, jest płatnikiem składek na ubezpieczenie emerytalne, chorobowe i wypadkowe z tytułu tej umowy. Rozstrzygając skargę kasacyjną w sprawie Sądu Apelacyjnego w Białymstoku III AUa 318/09, Sąd Najwyższy potwierdził swój pogląd, iż osoby wykonujące pracę w oparciu o zadania zlecone przez osobę trzecią na oddziałach jednostki organizacyjnej, w której były zatrudnione na podstawie umowy o pracę, świadczyły pracę na rzecz swojego pracodawcy, powinny być więc zgłoszone do ubezpieczenia społecznego przez swojego pracodawcę i on jest płatnikiem składek z tytułu umów zlecenia. Powyższy pogląd został skrytykowany w artykule „Konstrukcja uznania za pracownika w prawie ubezpieczeń społecznych” autorstwa Inetty Jędrasik Jankowskiej opublikowanym w Pracy i Zabezpieczeniu Społecznym Nr 8 z 2011 r. str. 22. Jednakże Sąd Najwyższy potwierdził swój pogląd w wyroku z dnia 22.02.2010 r. w sprawie I UK 259/09.

W sprawie niniejszej pracownicy firmy (...) zawarli umowy cywilnoprawne o świadczenie usług z inną firmą, należącą do E. K.. Pracownicy wykonywali w ramach umów o świadczenie usług pracę zgodną z ich kwalifikacjami ślusarskimi wykonując produkty dla firmy (...). Praca była wykonywana w budynkach pracodawcy, na sprzęcie i urządzeniach pracodawcy, z tym że w czasie wykonywania tej pracy były one wynajmowane przez firmę (...). Odbiorcą usług (...), Ł. K., J. M., K. N. była firma (...), a nie firma (...). Osób realizujących zadania w zakresie umów o świadczenie usług zawartych z firmą (...) nie można uznać z punktu widzenia ubezpieczeniowego jako pracowników w rozumieniu art. 8 ust 2 a ustawy z dnia 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych firmy (...). Osoby te jako pracownicy S. K. podlegają więc ubezpieczeniu społecznemu i zdrowotnemu u tego płatnika od podstawy wymiaru stanowiącej wynagrodzenia osiągame w tej firmie. Natomiast nie stanowią podstawy wymiaru składek dla tych osób przychody osiągame z racji realizacji umów o świadczenie usług dla firmy (...).

Decydującym kryterium jest bowiem to na czyją rzecz jest wykonywana przez pracownika praca w ramach umowy o świadczenie usług. Jeżeli w istocie praca wykonywana jest na rzecz podmiotu, który jest jego pracodawcą, on jest rzeczywistym beneficjentem pracy świadczonej przez pracownika – usługodawcę, to beneficjent ten jest pracodawcą w rozumieniu art.8 ust 2a ustawy systemowej i to bez względu na to czy w trakcie jej wykonywania pracownik pozostawał pod faktycznym kierownictwem pracodawcy i czy korzystał z jego majątku. Ustawodawca omawianą regulacją demotywował pracodawcę przed dodatkowym zatrudnianiem własnych pracowników w ramach umów cywilnoprawnych, zwłaszcza przed procederem przekazywania ich podmiotom zewnętrznym, innym podmiotem gospodarczym celem zawarcia z nimi umów cywilnoprawnych realizowanych na swoją rzecz.

Wprowadzenie art.8 ust.2a ustawy o SUS powoduje, że pracodawca nie uniknie finansowych skutków takiego właśnie zatrudniania swoich pracowników, bo skutkiem takiego działania jest obowiązek częściowego pokrycia przez płatnika z własnych środków kosztów składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne pracownika, o jakim mowa w omawianym przepisie.

Sąd Najwyższy w jednym ze swoich orzeczeń dotyczących omawianej kwestii odniósł się nawet do kwestii trudności w pozyskiwaniu przez pracodawcę wiedzy o wysokości przychodu pracownika z tytułu umowy cywilnoprawnej dla ustalania podstawy wymiaru składek. Uznał, że nie zwalnia to pracodawcy z odprowadzania składek, bo wiedzę na temat wysokości przychodu może uzyskać chociażby domagając się informacji na ten temat od własnego pracownika w ramach trójstronnego stosunku ubezpieczeń społecznych łączącego ubezpieczonego, płatnika składek i organ rentowy.

W niniejszej sprawie pracownicy odwołującego się S. K. zawarli umowy o świadczenie usług z innym podmiotem – firmą (...) i to firma (...) była odbiorcą ich usług.

W sytuacji, gdy w ramach takich umów o świadczenie usług wykonywana była praca na rzecz innego podmiotu niż ten, z którym osoby objęte niniejszą sprawą pozostawały w stosunku pracy, nie podlegają one ubezpieczeniu społecznemu z tytułu zawartych umów cywilnoprawnych z E. K..

W związku z powyższym zgodnie z art. 477¹⁴ § 2 kpc orzeczono jak w wyroku o zmianie zaskarżonych decyzji i ustaleniu, iż kwoty uzyskane z racji realizacji umów cywilnoprawnych zawartych z firmą (...), nie stanowią podstawy wymiaru składek odprowadzanych od wynagrodzeniem uzyskanych w firmie (...).

Zawarte w pkt. 2 wyroku orzeczenie o kosztach zastępstwa procesowego uzasadnione jest treścią art. 98 kpc.

Zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu określoną w art. 98 kpc Sąd zasądził Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. na rzecz odwołującego kwotę 4200 zł. tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

W niniejszej sprawie Sąd na podstawie art. 219 kpc zarządził połączenie 5 spraw w celu ich łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia.

Połączenie spraw do jednoczesnego rozpoznania w trybie art. 219 kpc ma jedynie techniczny charakter, nie oznacza powstania jednej sprawy, a każda z połączonych spraw zachowuje samodzielność wymagającą odrębnego rozstrzygnięcia. Wprawdzie sąd wydaje jeden wyrok, ale zawierający rozstrzygnięcia co do każdej z połączonych spraw z osobna, a zamieszczenie rozstrzygnięć w jednym wyroku (wyrok łączny) nie niweczy samodzielności połączonych spraw (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 lipca 2009 roku, III Pz 5/09; Lex nr 551888).

W niniejszej sprawie wartością przedmioty sporu była różnica w wysokości składek na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne oraz na Fundusz Pracy każdego z wcześniej wymienionych pracowników jakie za okres objęty sporem miałby odprowadzić ich pracodawca od łącznych przychodów (tak ze stosunku pracy jak i umów zlecenia realizowanych na jego rzecz).

W tej sytuacji Sąd zasądził kwotę 4200 zł tytułem zwrotu 1/3 kosztów zastępstwa procesowego przyjmując należne pełnomocnikowi wynagrodzenie minimalne w każdej ze spraw.

SSO Marzena Głuchowska